

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 marca 2017 r. Likwidator Funduszu Alimentacyjnego Prezes (...) Oddział w N. odmówił W. D. umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5% opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 26.126,19 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że sytuacja osobista oraz majątkowa W. D. nie wskazuje, aby utracił on definitywnie możliwość zarobkowania i tym samym możliwość spłaty zadłużenia. W ocenie organu rentowego, sygnalizowane przez W. D. problemy zdrowotne również nie mogą stanowić podstawy do pozytywnego rozstrzygnięcia wniosku, gdyż nie legitymuje się on formalnym orzeczeniem o niezdolności do pracy lub niepełnosprawności, która w sposób trwały wykluczałaby wykonywanie pracy zarobkowej. Organ rentowy podkreślił, że konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją wieloletniego niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci, natomiast trudna sytuacja materialna rodzica nie zwalnia go z powyższego obowiązku. W sprawie nie zachodzą więc szczególnie okoliczności uzasadniające umorzenie należności.

Odwołanie od ww. decyzji złożył w imieniu W. D. jego pełnomocnik. W treści odwołania wskazał, że W. D. posiada orzeczenie o niepełnosprawności oraz jest osobą bezrobotną. Obecnie ubezpieczony pozostaje na utrzymaniu swojej córki, a jego stan zdrowia nie pozwala mu na podjęcie zatrudnienia i spłatę długu.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. D. urodził się (...)

Zaległości ubezpieczonego wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego wynoszą 26.126,19 zł.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 1 grudnia 2016 r. do organu rentowego wpłynął wniosek o umorzenie ww. zaległości.

(wniosek oraz decyzja w aktach ZUS)

W okresie od 11 lutego 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r. W. D. legitymował się lekkim stopniem niepełnosprawności i nie mógł wykonywać ciężkiej pracy fizycznej.

(orzeczenie k.5)

W. D. nie posiada majątku i od 2012 r. pozostaje na wyłącznym utrzymaniu córki E., z którą prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Wnioskodawca nie posiada prawa do emerytury lub renty oraz nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej.

Po wydaniu zaskarżonej decyzji stan zdrowia W. D. uległ pogorszeniu w czerwcu 2017 r.. Ubezpieczony przebył 2 zawały serca (z tej przyczyny był hospitalizowany). Ubezpieczony choruje także na astmę oraz boreliozę. W. D. przyjmuje leki, a miesięczny koszt ich zakupu w lipcu 2017 r. wyniósł 74 zł, a w sierpniu 2017 r. 158 zł.

Ubezpieczony jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy, jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, a jego ostatnie zatrudnienie (w oparciu o umowę o pracę) ustąpiło w 2012 r. W latach 2012 – 2016 ubezpieczony nie uzyskał przychodu. Córka ubezpieczonego spłaca zadłużenie ojca i co miesiąc przekazuje na konto komornika kwotę w wysokości 50 zł.

(zeznania ubezpieczonego min.00:12:05 – 00:18:28 protokołu rozprawy z dnia 6 września 2017 r. dokumentacja k. 14 – 18 oraz dokumentacja okazana na rozprawie w dniu 6 września 2017 r., oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej w aktach ZUS, zaświadczenie z US w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów oraz zeznań ubezpieczonego, co do jego aktualnej sytuacji majątkowej i zdrowotnej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.63 ust.1 - 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Stosownie do treści art.68 ust.1 powołanej wyżej ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje rodzaju sytuacji, w których umorzenie może nastąpić. Sformułowanie: „szczególnie uzasadnione przypadki” oznacza, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń ma charakter wyjątkowy, nadzwyczajny i jest dopuszczalne jedynie, gdy sytuacja osobista i majątkowa osoby zobowiązanej jest tak trudna, że nie może ona spłacać swoich należności na bieżąco i nie ma widoków na zmianę tego stanu rzeczy (tak też Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r., III AUa 55/16, Lex nr 2050463).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który wskazuje, że za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., I UK 119/10, Lex nr 686798). W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

Warto w tym miejscu odwołać się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 r. (III AUa 300/15, Lex nr 1993255), zgodnie z którym przesłanki umorzenia należności na rzecz funduszu alimentacyjnego nie wyczerpuje sam fakt, że zadłużenie jest większe, niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Trudna sytuacja materialna jest bowiem okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji.

Jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie pozwalają na zwolnienie dłużnika z całości zobowiązań (tak też Sąd Apelacyjny w Szczecinie, III AUa 975/14, Lex nr 1843129).

W rozpoznawanej sprawie Sąd ustalił, że sytuacja osobista i materialna ubezpieczonego jest trudna. W. D. nie posiada majątku, nie osiąga dochodów i pozostaje na wyłącznym utrzymaniu córki, która m.in. spłaca jego zadłużenie.

Wprawdzie stan zdrowia ubezpieczonego uległ w czerwcu 2017 r. pogorszeniu, to jednak Sąd nie znajduje podstaw do podważenia stanowiska ZUS. Wskazać bowiem należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada oceny prawidłowości decyzji według stanu istniejącego w dacie jej wydania. Mimo, że sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznaje sprawę na nowo, to jednak jako organ kontrolny wobec organu rentowego, ma obowiązek odniesienia się do stanu rzeczy istniejącego w dacie wydania decyzji. Późniejsza zmiana stanu faktycznego może być podstawą do złożenia nowego wniosku.

W rozpoznawanej sprawie Sąd dokonał kontroli decyzji organu rentowego z dnia 8 marca 2017 r., mocą której odmówiono W. D. umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5% opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu. Co jednak istotne, Sąd zobligowany był zbadać sytuację ubezpieczonego na dzień wydania zaskarżonej decyzji i nie mógł wziąć pod uwagę okoliczności (m.in. pogorszenia stanu zdrowia ubezpieczonego), które zaistniały po wydaniu decyzji i które to okoliczności z całą pewnością nie były znane Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Oczywistym natomiast jest, że zmiana sytuacji życiowej ubezpieczonego już po wydaniu zaskarżonej decyzji, może zostać podniesiona w kolejnym wniosku o umorzenie należności, a po ewentualnym wydaniu niekorzystnej dla ubezpieczonego decyzji, przedmiotem kolejnego postępowania odwoławczego.

Tym samym, uznając, iż organ rentowy zasadnie odmówił ubezpieczonemu umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego, Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. odwołanie oddalił.

S.B.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

2.10.2017 r.